

Nagon do zločinstva nikdar ni blodnja.

Kdor blodi, trpi vsled nepravilnosti možganov ali bolezni v njih; zločinec pa se sam vda nenormalnemu nagonu in protizakonitej težnji.

Zločinec nekako boleha, blazni je bolnik. Zločinec v svojem bolehanji je odgovoren za svoja dejanja, blazni ne. Zločinec v največi organični spremembi blodi.

Seveda težko je določiti meje med obema.

Zločinec ni duševno bolan, temveč duševno slab in njegova a priori slaba ali oslabela duševna moč daje mu slab ali oslabeł značaj in enak čut.

Duševna slabost sedi mu v možganih in vsled tega nosi vidne telesne nepravilnosti; posebno lobanje in glave sploh.

Tako duševno razviti imajo tudi duševne posebnosti.

Duševna njih moč se sploh ne ali težko vzgoja; v šoli so slabi dijaki; vender neprimerno zviti, kadar iščejo lastnega dobička. Drugi se lahko uče, so samouki v rezljanji, slikarstvu in godbi ter se dobro vzvežbajo v teh umetnostih; za druge duševne potrebe pa ob jednom ne kažejo niti najmanjše sposobnosti. Njih čut je skoro vedno razdražen, vskipi nepričakovano hitro od strasti. Brez povoda vesele se razkošno in takoj potem postano brez povoda zelo otožni in mislijo na samoumor. Njih volja je slaba; nagon bolj instinktiven; vzbuja se periodično.

Čuda ni, da ljudje tako duševno slabi ne spolnujejo svojih dolžnosti ter se radi prepirajo z rednimi sosedi, pijo v razdraženosti in kadar ne dobo dela, ciganijo, kradejo in ropajo, v jezi žalijo in ubijajo.

Tako duševno slab tedaj ne blodi ter nima neproste volje.

Doneski k zgodovini advokature na Kranjskem.

I.

Licejska knjižnica ljubljanska hrani iz zapuščine dr. V. J. Janeza Stefana Floriančiča, ki je bil slaven odvetnik v Ljubljani tekom 17. stoletja, mnogo knjig, med katerimi se nahaja tudi Codex Juridicus, ki zadržuje sledeči zanimivi ukaz deželnega vladarja o pravnih troških :

„Der so zu Behebnuß kombt oder ein Endt Vrthl erlangt mag sein Expenss, da dieselb durch das Gericht auss den beweglichen Vrsachen, in deme ergangenen Vrthl nit aufgehbt worden das nächste Recht nach der erlangten Behebnuß vnd endt Vrthl oder zum andern Tag, wann er Spänn: vnd Endt fürträgt, specificiert vnd particulariter zu Gericht einlegen, damit man die seinem gegentheil zuschicken vnd derselb mit seinem Einreden desto fueglicher darauff fürkommen möge. Vnd so man nach beeder Theil Einreden oder auff aines Gegenthails aussenbleiben die Expenss taxirt solle der Gegentheil wider den die Expenss eingelegt worden, dieselb im Stattgebrauchigem Termin der 14 Tag schuldig sein richtig zu machen vnd zu bezalen. Thäte er das nit so solle das nächste Recht nach der beschnehen Taxierung gegen Ihme mit der Späuung verfahren werden. Gleichfalls solle man es mit den Expenssen, die über Endbrechbrief eingelegt werden, halten vnd da jemand ein Expenss jetzgehörter Massen in dem vorbestimbtm Termin nach der erlangten Behebnuß nit eingelegt oder Taxieren lieste, soist dieselb gefallen kraftlos vnd nichtig worden vnd solle darüber im Rechten nichts gehandelt werden . . . Thuen das auch hiermit wissentlich sovil Wir als Herr vnd Landtsfürst von Rechtswegen thun sollen vnd mügen also vnd dergestalt: das sich gedachte von Laybach (to so stanovniki ljubljanski) obbe-griffener Ordnung bis auf vnser gnädigstes Wolgefallen gebrauchen, Ihnen auch darwider ainiche Irrung nicht zugefügt werden solle. Mit Vrkhundt dieses brieffs Geben in Vnser Stadt Grätz den zwie vnd zwaintzigsten Tag November Anno fünfzehnhundert Sechs vnd Achtzigisten.

Commissio Ser. mi. Dni Archiducis in Consilio.

Johann Bischof zu Laibach
Statthalter.

Georg Veit Wagenring D.
Cantzleramts-Verwalter

Andrea Sernuss zu Friedenberg
Blas Kirchmayer D.

II.

Iz prisežne knjige kranjskih stanov, katera se hrani v deželnem muzeji Rudolfinum, posnamemo prisego, katero so morali priseči v 17. stoletji odvetniki, ki so stopili v službo deželnih stanov, takratne sodne gosposke na Kranjskem. Glasi se:

Advocatorum Carnioliae Juramentum.

Ich N. Einer löb. Landtschafft dieses Hertzogthumbs Crain vnd der angeraichten Herrschafft Diener vnd provisionirter Schranken

Aduocat Schwere einen leiblichen Aidt dem Herrn Landtschaubtman, Herrn Landtsverweser vnd Herrn Beisitzern dieser löbl. Schranken, vnd demselben Gericht, anstatt einer gemeinen Landtschaft in Crain, von allen Ständen gewärtig vnd gehorsamb zu sein, ihre ordnungen, geschäften vnd gebott zu halten, die Partheyen vnd sachen, so Ich annimb vnd mir bevolchen werden, mit ganzen Rechten vnd threwen Ihr Gerechtigkeit, nach besten Fleiss, vnd verstandt, nach Gebrauch der Schranken fürzubringen zu rathen vnd zu handeln, darinen wissentlich kein falsch vnrecht oder gefährlich verlengere zu brauchen, noch Sye zu suechen vnterweisen, die haimblichen rath vnd behilff den Partheyen zu schaden niemandts zu offenbaren, noch einiche rechtsführung vnter einichem Schein an mich sub poena Infamiae zu erhandlen, das Gericht vnd die Herrn Beysitzer allerzeit zu Ehren vnd vor Ihnen alle Vn-ehrbarkheit vnd böse hizige Ein- vnd Nachrede, die der Handlung vndienstlich bei straff zu vermeiden, die Partheyen vor dieser Schranken über die gewöhdliche Ordnung vnd Tax mit der belohnung nicht zu beschwören, sondern an derselben begnüngig vnd zufrieden zu sein, noch von Müeth vnd Gaab willen der sachen, so Ich mich annimb oder mir anbevolchen wirdet ohne redliche vrsachen oder erlaubnis des gerichts zuentschlagen sondern bis zum endt des rechtens auszuwartten vnd sonst alles das zu halten vnd zu lassen, was sich von rechts vnd gewonheit wegen gebührt. Threwlich vnd ohne gefährde als wahr mir Gott helff, dann die gebenedeyte Mutter Gottes vnd alle lieben Heiligen. Amen.

III.

V zapisniku odvetnikov, ki so bili od l. 1685.—1721. nameščeni nahajamo imena :

1685, 19. nov. dr. Andrej Burger, dr. Jurij Andrej Mugerle, dr. Iv. Jurij Gumerer, dr. Pavel Valeri von Schwitzen — vsi kot nadbrojniki (supernumerarii).

1685, 22. nov. dr. Iv. Jurij Dollnitscher.

1690, 11. marcija dr. Iv. Stef. Floriantschitsch.

1690, 20. nov. dr. Ferdinaad pl. Wrembfeldt, dr. Anton Leopold Casimiri, dr. Karol Josip Cappus, dr. Anton Ferdinand Raab, dr. Ivan Franc Papler, dr. Iv. Gottscheer.

1692, 18. nov. dr. Gregoritsch.

1693, 24. nov. dr. Sumreger.

1694, ponedeljek po sv. Leopoldu dr. Iv. Jos. Wolkh.

1695, 26. marcija dr. Schagar, dr. Iv. Ant. de Giorgio
dr. Adam Matija Schafranitz.

1703, 8. junija dr. Iv. Mihael Rosner, dr. Ferd. Heupl.

1706, 24. marcija dr. Franc Sigmund pl. Vtshan, dr.
Pavel Ignacij Reschen, dr. Franc Ignacij Pogatschnik, dr. Franc
Henr. Weynacht.

1708, 28. nov. dr. Iv. Ant. Vermatti.

1710, 9. nov. dr. Franc Kristof Wagathey.

1711, 13. januarija, dr. Iv. Bapt. Preschern.

1713, 23. januarija dr. Franc Ljudovit Radisch, dr. Iv.
Bapt, Weinitzer.

1714, 28. junija dr. Felber in dr. Obreza.

1715, 3. julija dr. Koprivnikh, dr. Zorn, dr. Kasner.

1816, 3. februvarija dr. Franc Anton Moth. pl. Vtshan.

1719, 31. januarija dr. pl. Punchenthall.

1719, ponedeljek po sv. Trojici dr. Domin. pl. Schüfferstein.

1720, 27. maja dr. Iv. Hir. Marzina.

1721, 13. januarija dr. Jos. Valentin pl. Ehrenreich, dr.
Franc Anton pl. Janeschitz. *P. pl. Radics.*

Drobne vesti.

(Osobne vesti). Imenovan je avskultant Alfonz Kapun sodnim
pristavom v Vrhniki.

Sodni pristav v Trstu Peter Olivo dobil je o priliki svojega umi-
rovljenja naslov in značaj svetniškega tajnika.

Premeščen je sodni pristav dr. Josip Fraidl iz Vrhnike na Ptuj.

Umrla sta: dne 24. aprila t. l. odvetnik dr. Anton Mravljak v
Ljutomeru, dne 27. aprila odvetnik dr. Karol Higersperger v Celji.

(Zakonik za Črno Goro), katerega je sestavil profesor dr. Bal-
tazar Bogošić, bil je, kakor poročajo dnevniki, dne 8. maja t. l. v Ce-
tinji slovesno razglašen ter zadobi zakonito veljavo z dnem 1. julija t. l.
Ker nam dosedaj še ni došel noben izvod zakonika pridržati si moramo
obširneje poročilo za drugokrat.

(Odvetniški koncipijenti) morajo se po najnovejšem razsodilu
nadsodišča graškega, katero je potrdilo najvišče sodišče, skazati kot na-
mestniki odvetnikovi z legitimacijskim listom odvetniške komore, substitucijska
opomba na pooblastilu odvetnikovem ne zadostuje.

(Pri sodnih poravnava h) odrajta se običajno pristojbina brez ozira
na pravdne troške. Odvetniška komora v Pragi poprašala je v tej zadevi
finančno ministerstvo in to se je izreklo, da je po njegovem mnenji treba
razun od pogojene svote tudi od pravnih troškov odrajtati pristojbino v kolekih.
